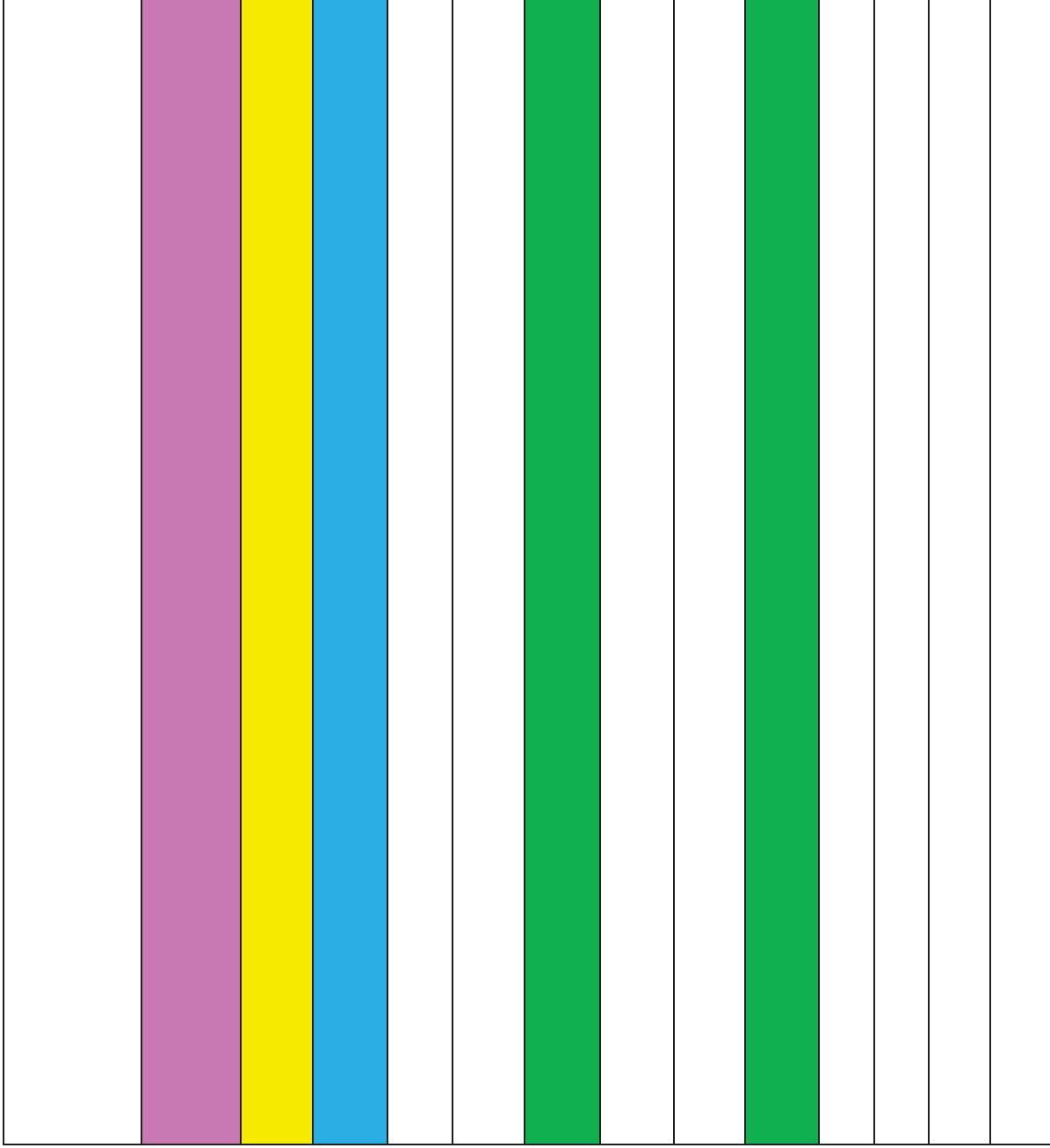

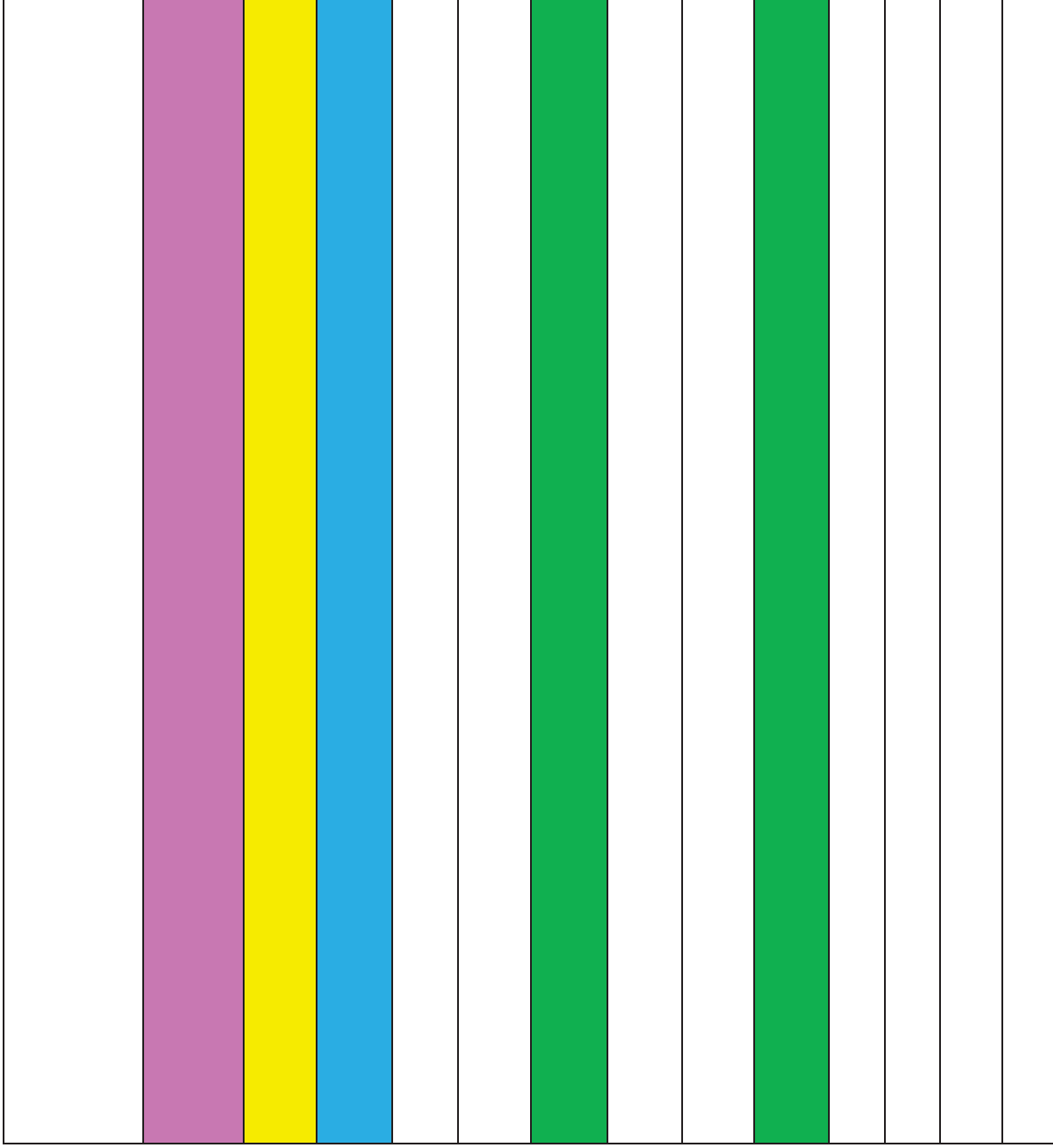
ਆਈ.ਸੀ.ਏ.ਆਰ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ
ਨਰਮੇ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ (18 ਤੋਂ 24 ਜੁਲਾਈ) ਹਫ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸਾਂ

”ਇਹ ਸਲਾਹਾਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ”

ਮਿਤੀ	ਮੀਂਹ (ਮਿ.ਮੀ.) ਜੁਲਾਈ									ਮੀਂਹ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ					ਸਲਾਹ
	7-13 ਜੁਲਾਈ	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
ਪੰਜਾਬ															ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ (60-80 ਦਿਨ) ਅਤੇ ਟੀਡੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਰਮਾ ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਗੋਡਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤੇ ਐਸਤਨ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਮਚਾਕੀ ਵਿੱਚ 3.8, ਕਿੰਗਰਾਂ ਵਿੱਚ 3.7, ਖੈਰਾ ਵਿੱਚ 12.26, ਚੈਨਾ ਵਿੱਚ 3.4, ਕੋਠੇ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ 1.9, ਸੇਢਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ 10.70, ਅਜੀਤ ਗਿੱਲ ਵਿੱਚ 3.7 ਅਤੇ ਬਾਜਾਖਾਨਾ ਵਿੱਚ 6.6 ਅਤੇ ਹਰਾ ਤੇਲਾ 3.5 ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਅਤੇ ਨਦੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵੱਟ ਬੰਨਿਆਂ ਤੇ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਬੂਟੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਗਣ, ਟਮਾਟਰ, ਭਿੰਡੀ, ਮੂੰਗੀ, ਮਾਂਹ ਅਤੇ ਗੁਆਰ ਆਦਿ ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੇ ਤੇਲੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਥਾਇਮਿਥੋਕਸਮ 25 ਡਬਲਯੂ .ਜੀ ਨੂੰ 40 ਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਉਲਾਲਾ 50 ਡਬਲਯੂ.ਜੀ ਨੂੰ 80 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਸਿੰਚਾਈ ਤੇ ਬਾਅਦ, ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਅੱਧੀ ਕਿਸ਼ਤ, ਬੀ.ਟੀ. ਹਾਈਥ੍ਰਿਡ ਲਈ 65 ਕਿਲੋ ਅਤੇ ਨਾਠ ਬੀ.ਟੀ. ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ 30-35 ਕਿਲੋ ਦਿਉ। ਸਿਰਸਾ ਵਿੱਚ ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ (60-70 ਦਿਨ) ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ, ਫੁੱਲ-ਡੋਡੀ ਅਤੇ ਟੀਡੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਰਮੇ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਡਾਈ, ਕੱਖ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਕਪਾਹ-ਨਰਮੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵੱਟ
ਬਠਿੰਡਾ	38	0	0	0	4.6	0	16.3	3	0	3	0	0	11	3	
ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	6.2	0.7	0	0	0	0	18	4	0	0	0	0	11	6	
ਮੁਕਤਸਰ	31.2	0	0	0	0	0	0	47	0	3	0	0	7	6	
ਮਾਨਸਾ	30.4	0	0	0	0	16.2	34.2	7.6	0	5	0	0	4	12	
ਹਰਿਆਣਾ															
ਸਿਰਸਾ	0	0	0	0	0	0	0.8	1	0	4	0	0	0	14	
ਹਿਸਾਰ	2.9	0	0	0	6.4	9.1	11.1	10.6	11.5	0	0	0	3	38	
ਫਤਿਹਾਬਾਦ	11	0	0	0	1	19.7	5	4.7	3.3	3	0	0	5	23	
ਰਾਜਸਥਾਨ															
ਹੰਨੂਮਾਨਗੜ੍ਹ	5.7	0	0	0	2.9	4.4	2.3	0.6	10	1	2	1	1	3	
ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ	2.3	0	0.1	0	0.9	1	0.3	0	0.4	1	2	1	1	3	
ਬਾਂਸਵਾੜਾ	153.6	44.6	73.1	4.9	0.6	8	2.6	1.3	11.6	1	1	2	2	2	

ਬੰਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਜਗਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਮੀਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਰਮਾਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਰ.ਸੀ.ਐੱਚ. 650 ਬੀ.ਜੀ.2 ਉੱਤੇ 7-17 ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਤਾ (ਔਸਤਨ 11.1 ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੰਨ ਪੱਤਾ), ਐਚ.ਐਸ.6 (ਰੇਜ਼ 10-20 ਅਤੇ ਔਸਤਨ 15.2 ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੰਨ ਪੱਤਾ), ਗੰਗਾਨਗਰ ਅਗੇਤੀ (ਰੇਜ਼ 8-16 ਅਤੇ ਔਸਤਨ 11.40 ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੰਨ ਪੱਤਾ), ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. 2013 (ਰੇਜ਼ 7-14 ਅਤੇ ਔਸਤਨ 11.2 ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੰਨ ਪੱਤਾ) ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਸਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮਾ ਕਪਾਹ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ 1-12 ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੰਨ ਪੱਤਾ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਜਗਾਵਾਂ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੋਲ ਤਣਾਂ ਕਾਲਾ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹ ਗਲਨ ਦਾ ਰੋਗ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮਾ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਪੱਤਾ ਮਰੋੜ ਵਿਸ਼ਾਣੂ ਰੋਗ ਦਾ ਹਮਲਾ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਕੀੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੂ ਬਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਨਰਮੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੁਚੱਜੇ ਵੰਗ ਨਾਲ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨੀ ਆਰਥਿਕ ਕਰਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਨਰਮਾ ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੰਮ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਪਰੇਅ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਬੰਨ ਵੱਟਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਜਗਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਟਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਆਪਣੀ ਟੀਡੇ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉੱਥੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਖਾਦ ਅਤੇ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਨਾਈਟ੍ਰੇਟ (13:0:45) ਨੂੰ 2 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 700 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੋਲ ਕੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ, ਨਰਮਾ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਰਮਾ ਕਪਾਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਡਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਦੀਨ ਦਾ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪਰੇਅ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਸਤ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੇ ਕੀੜੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇ ਤੇਲੇ ਦੇ ਹਮਲੇ ਇਮਾਡਾਕਲੋਪਰਿਡ (7.8 ਐਸ.ਐਲ ਜਾਂ 40 ਗ੍ਰਾਮ

ਬਾਇਓਮਿਥੋਕਮਿਨ 25 ਡਬਲਯੂ. ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (6-8 ਪ੍ਰਤੀ ਤਿੰਨ ਪੱਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ) ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸਪਰੇਅ ਨਿੰਮਾਬੀਸੀਡੀਨ 1 ਅਚੂਕ ਨੂੰ 1 ਲਿਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਕਪਾਹ ਵਿੱਚ ਚਿਤਕਬਰਾਂ ਸੁੰਡੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ 600 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਕਿਊਨਲਫਾਂਸ 25 ਈ.ਸੀ. ਜਾਂ 600 ਮਿਲੀਲਿਟਰ ਪਰੋਫੀਫਾਂਸ 50 ਈ.ਸੀ. ਜਾਂ 75 ਐਮ.ਐਲ. ਸਪਾਟੀਨੋਸੈਡ 45 ਐਸ.ਸੀ ਨੂੰ 200 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਜੜ੍ਹ ਗਲੂਨ ਦੇ ਰੋਗ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਸਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ 1 ਮੀਟਰ ਘੇਰੇ ਵਿਚਲੇ ਪੌਦਿਆਂ ਉਤੇ ਕਾਰਬਿਨਡਾਜੀਨ ਨੂੰ 2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸਟਰਿਪਟੋਮਾਈਸੀਨ ਸਲਫੇਟ (6-8 ਗ੍ਰਾਮ) ਅਤੇ ਕਾਪਰ ਆਕਸੀਕਲੋਰਾਈਡ (600-800 ਗ੍ਰਾਮ) ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦਾ 200-250 ਲਿਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 3-4 ਬਾਰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਕਫੇ ਦੇ ਫਸਲ ਦੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਕਿਸਾਨ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀੜੇ-ਮਕੋੜੇ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ, ਵਿਖੇ ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਦੀ ਫਸਲ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲ-ਡੋਡੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਵੱਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਫਸਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉੱਥੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨੀ ਕਗਾਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਭੂਰੀ ਜੂ ਅਤੇ ਹਰੇ ਤੇਲੇ ਦਾ ਹਮਲਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਦਰਮਿਆਨੀ ਅਵੱਸਥਾ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨਿੰਮ ਤੇਲ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਸਪਰੇਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ 5-10 ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੀ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੀਲੇ ਸਟਿਕੀ ਟਰੈਪ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ.ਐਸ ਸਿਰਸਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੇ ਪੰਤਗੇ ਫੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਅਗੋਤੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਗਾਈ ਫਸਲ ਉੱਤੇ ਚਿੱਟੀ ਮੱਖੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਕਫੇ ਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਮੀਹ ਅਤੇ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਵੀ ਹਨ।